

پاسخ فعالیت های دروس ۱۳ تا ۲۴ مطالعات هشتم

پاسخ فعالیت ها درس ۱۳

۱. چرا در بین سه سلسله ترک تبار، سلجوقیان اهمیت بیشتری در تاریخ ایران داشتند؟
 زیرا سلجوقیان موفق شدند بر سرزمین های وسیعی که شامل بخش عمده فلات ایران و مناطق همجوار آن از مرزهای چین تا دریای مدیترانه می شد، مسلط شوند و حکومتی نیرومند به وجود آوردند. آنها برای اداره قلمرو وسیع خود از وزیران ایرانی بهره می بردند و به خاطر مدیریت آن ها اوضاع اقتصادی و فرهنگی بهتری داشتند، زبان فارسی در این دوره رواج کامل یافت.

۲. با همفکری یکدیگر کاربرگ شماره (۸) غزنویان و سلجوقیان را در کلاس کامل کنید.

سلسله ها	غزنویان	سلجوقیان
بنیانگذار	محمود غزنوی	طغرل
شاهان مشهور	محمود غزنوی مسعود غزنوی	آلب ارسلان – ملکشاه
زمان و دوره حکومت	از اواسط قرن ۴ تا اواسط قرن ۵	از اواسط قرن ۵ تا اواخر قرن ۶
محدوده و قلمرو حکومت	از شمال تا ماورالنهر و خوارزم، از غرب تا ری و اصفهان، از شرق تا دهلی، از جنوب تا دریای عمان و اقیانوس هند	از شمال تا دریای خزر و دریای سیاه، از غرب تا دریای مدیترانه، از شرق تا ماورالنهر، از جنوب تا خلیج فارس و دریای عمان
رویدادهای مهم	۱. تسلط محمود بر خراسان؛ ۲. خارج کردن ری و اصفهان از تسلط آل بویه توسط سلطان محمود؛ ۳. لشکرکشی به هندوستان؛ ۴. شکست سلطان مسعود از طغرل سلجوقی در جنگ دندانتان	۱. شکست غزنویان در جنگ دندانتان و به تخت نشستن طغرل در نیشابور؛ ۲. ورود طغرل به بغداد و برانداختن آل بویه؛ ۳. پیروزی آل ارسلان بر امپراتور روم در جنگ ملازگرد؛ ۴. گسترش قلمرو و افزایش قدرت سلجوقیان در دوران سلطنت ملکشاه.

۳. چرا گردشگرانی که به ترکیه می روند، در این کشور آثار و بناهایی از دوره سلجوقیان مشاهده می کنند؟ زیرا ترکیه که جزء امپراتوری روم شرقی بود در جنگ ملازگرد به تصرف سلجوقیان ایران در آمد و به همین دلیل بناهایی همچون بناهای ایرانی ساخته شد.

۵. به طور گروهی متن را بخوانید و علل اقتصادی و سیاسی جنگهای صلیبی را فهرست و در کلاس به طور مختصر بیان کنید.

علل اقتصادی: گسترش فقر، گرسنگی، بیماری های خطرناک و قحطی در اروپا، افزایش رفاه و رونق اقتصادی و تجاری در قلمرو اسلامی.

علل سیاسی: حاکمیت مطلق کلیسا بر جوامع اروپایی و دیدگاه منفی آنان نسبت به اسلام، پیشرفت نظامی سلجوقیان در اروپا و نگرانی اروپاییان از این مسأله، ضعف و فروپاشی امپراتوری روم شرقی، توسعه طلبی و زیاده خواهی تجاری شهرهای ایتالیا.

پاسخ فعالیت ها درس ۱۴

۱. کار برگه شماره (۹) شخصیت های تاریخی را انجام دهید.

(۲)

من در تویی به دنیا آمدم. در زمان آلب ارسلان، ملکشاه پسر و چانین ابرو وزیر بودم. در سنی سال وزارت، بلاش زیادی برای گسترش قلمرو و قدرتمندی حکومت سلجوقی انجام دادم. آلب ارسلان و ملکشاه به کتیک و راهتایی های من، موفق شدند رقیبان و مخالفان را از سر راه بردارند و به امور کشور نظم بدهند. من برای آبادانی و عمران سرزمین خود و رونق تجارت و کشاورزی کوشش زیادی کردم. در دوران وزارت من، فعالیت های اقتصادی رونق یافته و خزانه دولت، وضع مطلوبی داشت.

من همچنین مدارس و بیمارستان های زیادی بنا کردم. کتابی به زبان فارسی با عنوان «سیاست نامه» نوشتم و در این کتاب آیین فرمانروایی و راه و رسم کشورداری را به صورت پند و اندرز بیان کردم.

قدرت و نفوذ فراوان من و بیستگامی، حسادت و دشمنی عده ای را برانگیخت. رقیبان من می کوشیدند ملکشاه را بر خند من، تحریک کنند. وقتی یکی از فدائیان اسماعیلیه، کاردش را در بدتم فرو کرد. به یاد آخرین پیغام وزیر قبل از خود افتادم.

(۱)

من در یکی از روستاهای نیشابور به نام گنبر، زاده شدم. درس خواندم و در ادب فارسی و عربی، مهارتی حاصل کردم. نخستین سلطان سلجوقی مرا به عنوان کاتب (نویسنده فرمان ها و نامه ها) برگزید و چون در این سمت خودی نشان دادم، منصب مهم وزارت را در حالی که جوان بودم، به من سپرد. من نقش مؤثری در گسترش حکومت سلجوقیان به عهده گرفتم و تلاش کردم تا رسم کشورداری را به حاکمان جدید پیاموزم و اوضاع سلطنت را سر و سامان دهم. تا مرگ اولین سلطان سلجوقی به مدت بیست سال وزیر بودم. من به عنوان یک ایرانی به زبان مادری خود یعنی زبان پارسی، علاقمند بودم و برایم ناخوشایند بود که دفترهای ایران و فرمان های حکومتی و نامه ها به زبانی غیر از فارسی نوشته می شد. به همین سبب دستور دادم دفترها که نامه ها به خط و زبان فارسی نوشته شود و این رسم برای همیشه در ایران ماندگار شد. برای دسیسه رقیبم که در اندیشه جانکشی من بود، آلب ارسلان، دومین سلطان سلجوقی، فرمان به برکناری و سپس قتل من داد. چون فرمان قتل خود را دیدم، به چانینیم پیغام دادم: «وزیر را بگو، بد رسمی نهادی و وزیر کشتن را به سلاطین آموختی. عجیب، اگر بر خود و نسل خود، این معنی باز نبیتی».

۱. شخصیت های متن (۱) و (۲) چه کسانی هستند؟ عمیدالملک کندی – خواجه نظام الملک توسی

۲. کدام یک از این دو در حوزه زبان و ادب فارسی، اقدام مهمی انجام داده است؟ چگونه؟ عمید

الملک کندی، چون به زبان مادری خود (زبان پارسی)، علاقه مند بود دستور داد دفترها و نامه ها به خط و زبان فارسی نوشته شود و این رسم برای همیشه در ایران ماندگار شد.

۳. پیغامی که در انتهای متن (۱) آمده، خطاب به چه کسی بود؟ خواجه نظام الملک توسی.

۴. هدف شخصیت متن (۲) از نگارش سیاستنامه چه بود؟ آیین فرمانروایی و راه و رسم کشورداری

را به صورت پند و اندرز بیان کرده است.

۵. اقدامات مشترک هر دو شخصیت چه بود؟ آموزش راه و رسم کشورداری، سروسامان دادن به

اوضاع کشور.

۲. دیوان های دوره سلجوقی را به موارد مشابه امروز مربوط کنید.

پروژه خانه فنی پور

پاسخ فعالیت ها درس ۱۵

۱. به نظر شما علت هجوم مغولان به ایران فقط قتل اعضای کاروان تجاری آنها بود؟ خیر؛ زیرا مغولان به رهبری چنگیز متحد شده و قدرت زیادی به دست آورده بودند. آن ها پس از فتح چین و ترکستان ثروت بسیاری کسب کردند و در پی آن بودند که به دیگر سرزمین های آباد و ثروتمند نیز هجوم آورند. قتل اعضای کاروان تجاری مغول توسط حکومت خوارزمشاهیان به چنگیز خان بهانه مناسبی داد که به ایران حمله کند.

۲. کاربرد شماره (۱۰) نمودار علت و معلول را انجام دهید.

معلول

علت

هجوم مغول ها به
سرزمین ایران و
اشغال و تخریب
آن

علت های مربوط به مبدأ (مغول ها و مغولستان)

- ۱) افزایش جمعیت قبایل مغول و...
- ۲) قدرتمندی قبایل مغول پس از اتحاد؛
- ۳) روحیه جنگجویی و خشونت مغولان؛
- ۴) داشتن رهبری مصمم و با اراده مانند چنگیز خان.

علت های مربوط به مقصد (ایران و ایرانیان)

- ۱) ضعیف بودن حکومت خوارزمشاهیان و تسلط نداشتن بر فرمانروایان محلی؛
- ۲) دشمنی و ستیز با خلافت عباسی؛
- ۳) سیاست جنگی نادرست سلطان محمد خوارزمشاه در شکست قراختایان و همسایه شدن با مغولان.

۳. از متون شماره (۱) و (۲) چه چیزی درباره حمله مغول ها استنباط می کنید؟ مغولان اقوامی وحشی و بیابانگرد بودند و به هر جا که حمله می کردند شهرها و آبادی ها را غارت و ویران می کردند و ساکنان آن جا را به طرز بیرحمانه ای قتل عام می کردند.

۴. با دقت به نقشه بگویید کدام ولایات ایران مورد هجوم لشکریان چنگیز خان مغول قرار گرفتند؟ اترار، بخارا، گرگانج، سمرقند، مرو، توس، نیشابور، هرات، بلخ، ری، همدان، اردبیل، تبریز، مراغه

۵. الف) به نظر شما آیا انسان ها در هنگام جنگ نیز باید حقوق دیگران را رعایت کنند؟ همه افراد از ارزش های والای انسانیت برخوردارند و زمانی که تسلیم می شوند باید با آن ها مدارا شود.

ب) آیا آن ها اجازه دارند به غیرنظامیان و آثار فرهنگی و بناهای تاریخی یک کشور صدمه بزنند؟ آثار فرهنگی و بناهای تاریخی یک کشور اختصاص به یک نسل و دوره خاص ندارد که به راحتی تخریب کنند. غیرنظامیان چون نمی توانند از خود دفاع کنند، نباید مورد حمله قرار بگیرند.

پاسخ فعالیت ها درس ۱۶

۱. الف) شباهت های گنبد سلطانیه، مسجد جامع ورامین و ارگ علیشاه تبریز در چیست؟ داشتن گنبدها و ایوان بادگیر.

ب) از کدام فنون معماری و هنرها، به منظور ساختن و زیبا سازی آنها استفاده شده است؟ کج بری، کاشی کاری، نگارگری، فلز کاری و ...

۲. چرا عنوان این درس پیروزی فرهنگ بر شمشیر انتخاب شده است؟ توضیح دهید. چون فرهنگ و تمدن ایران اسلامی بر شمشیر مهاجمان غلبه کرد و قدرت نظامی مغولان در برابر فرهنگ غنی ایران دوام نیاورد و با تدبیر بزرگان و فرهیختگان ایرانی نه تنها مغولان از خشونت دست کشیدند، بلکه خودشان به بازسازی ویرانی ها و ساختن شهرها همت گماشتند و پس از این که مسلمان شدند برای عمران و آبادانی تلاش کردند.

۳. کاربرگه شماره (۱۱) بررسی آثار عصر ایلخانی و تیموری را انجام دهید.

شیشه گری

سفالگری

فلز کاری

نگارگری و سفالگری

کج بری

کاشی کاری

نگارگری

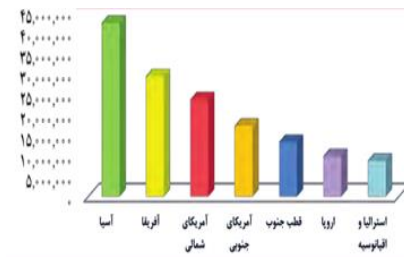
تذهیب و نگارگری

۴. چرا کشور ایران با وجود این همه هجوم های وحشیانه مغول ها و تیموریان پابرجا ماند؟ حمله مغولان و سلطه آنان بر ایران نتوانست روح استقلال طلبی، مسلمانی و علم دوستی ایرانیان را از بین ببرد، زیرا از نظر فرهنگ، هنر، ادب و علم بر مغولان بیابانگرد برتری بسیاری داشتند، بنابراین با فروکش کردن موج ویرانگری ها، علما و دانشمندان فعالیت های خود را از سر گرفتند، مساجد و مدارس رونق یافتند و صدها کتاب در زمینه های مختلف نوشته شد.

پروانه فقهی پور

پاسخ فعالیت ها درس ۱۷

۱. با توجه به نمودار، وسعت قاره ها را با یکدیگر مقایسه کنید.

آسیا، آفریقا، آمریکای شمالی، آمریکای جنوبی
قطب جنوب، اروپا، استرالیا و اقیانوسیه.

۲. کاربرگ شماره (۱۲) نقشه قاره آسیا را کامل کنید.

- نام اقیانوس های اطراف قاره آسیا: اقیانوس هند، اقیانوس آرام و اقیانوس منجمد شمالی
- نام دریاها و خلیج ها : دریای مدیترانه، دریای سرخ، دریای سیاه، خلیج فارس و خلیج بنگال
- نام رشته کوهی که آسیا را از اروپا جدا می کند: رشته کوه اورال
- نام فلات های بلند آسیا از مغرب به مشرق: آناتولی، ایران، تبت و مغولستان.
- نام رشته کوه و بلندترین قله آسیا : قله اورست در رشته کوه هیمالیا.
- نام دو شبه جزیره وسیع آسیا: شبه جزیره هند، شبه جزیره عربستان.
- رودهای مهم آسیا: لنا، اب، ینی سئی، گنگ و یانگ تسه کیانگ.

۳. کشور فیلیپین از چند جزیره تشکیل شده است؟ مجموع جزایر فیلیپین از تعداد بسیار زیادی جزیره کوچک و بزرگ تشکیل شده که بر روی هم ۳۰۰ هزار کیلومتر مربع وسعت دارند، تعداد این جزایر به ۷۱۰۷ می‌رسند که از این تعداد فقط ۱۱ جزیره به صورت عمده دارای جمعیت است.

۴. چرا هوای تبت مانند نواحی قطبی و شمال آسیا سرد است؟ به علت ارتفاع بسیار زیاد (تبت بلندترین فلات روی زمین است).

۵. بادهای موسمی از سمت کدام اقیانوس ها به مشرق و جنوب شرقی آسیا می‌وزند؟ اقیانوس آرام و اقیانوس هند.

۶. چرا بادهای موسمی نمی‌توانند به آسیای مرکزی و بیابان گبی نفوذ کنند؟ به علت برخورد به مانع بسیار بلندی به نام رشته کوه های هیمالیا که نمی‌توانند از آن عبور کنند.

۷. چرا سرزمین های جنوب آسیا در بیشتر مواقع سال آب و هوای گرم دارند؟ به علت نزدیکی به خط استوا که بیشتر روزهای سال از تابش عمودی آفتاب بهره می‌برد.

۸. وزش کدام یک از بادهای کشور ما را تحت تأثیر قرار می‌دهد؟ بادهای باران آور مدیترانه ای ، بادهای موسمی در قسمت کوچکی از جنوب شرقی کشور.

پاسخ فعالیت ها درس ۱۸

۱. الف) چرا در مشرق و جنوب شرقی آسیا تراکم جمعیت زیاد است؟ وجود جلگه های پست و هموار و سرزمین های حاصلخیز، آب و هوای گرم و مرطوب، پوشش گیاهی سرسبز و انبوه، بارندگی فراوان، وجود دلتاها و خاک های آبرفتی.

ب) کدام نواحی آسیا بسیار کم جمعیت یا خالی از جمعیت هستند؟ چرا؟ در بیابان های وسیع به دلیل: خشکی هوا، تابستان های گرم و سوزان و زمستانهای سرد و خشک و ... نواحی مرتفع فلات تبت و هیمالیا به دلیل سرمای طاقت فرسا، کم بودن یا نبودن زمین های کشاورزی، مشکلات حمل و نقل و عدم شرایط مناسب برای زندگی و ...

۲. حدس بزنید، این تصاویر کدام جاذبه های گردشگری آسیا هستند؟

دیوار بزرگ چین

تاج محل در هندوستان

۳. الف) درباره بازی های آسیایی چه می دانید؟ بازی های آسیایی که آسیاد هم خوانده می شود، رویدادی چند ورزشی است که هر ۴ سال یکبار بین ورزشکاران کشورهای مختلف سراسر قاره آسیا برگزار می شود. نخستین دوره این بازی ها در سال ۱۹۵۰ میلادی در دهلی هند برگزار

شد، دومین دوره بازی های آسیایی به فاصله ۳ سال از دور اول اجرا شد؛ اما بعد از آن دوره، بازه زمانی ۴ سال یکبار تا به امروز رعایت شده است.

ب) آخرین بازی آسیایی در چه سالی و در کجا برگزار شد؟ در سال ۲۰۱۸ در جاکارتا اندونزی

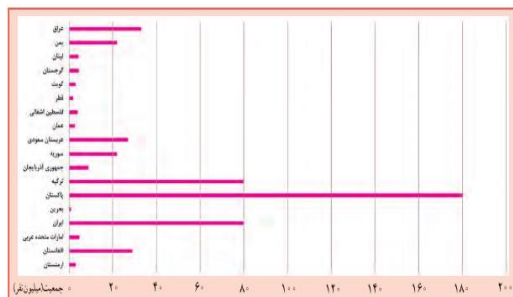
ج) بازی بعدی در کجا برگزار خواهد شد؟ سال ۲۰۲۲ در هانگژو چین

۴. در ابتدای اطلس، فهرست و نام قاره ها نوشته شده است. نام آن ها را بنویسید؟ آسیا، آفریقا، اروپا، آمریکای شمالی، آمریکای جنوبی، قاره قطب جنوب، استرالیا و اقیانوسیه.

پاسخ فعالیت ها درس ۱۹

۱. مسیر سه ضلع مثلثی که منطقه جنوب غربی آسیا را در خود جای داده دنبال و رأس هر ضلع را پیدا کنید و نام ببرید؟ ضلع شمال غربی در تنگه بَسفر و داردانل در ترکیه ضلع شمال شرقی کوه های پامیر در مشرق و ضلع جنوبی به خلیج عَدَن و باب المندب.
۲. منطقه جنوب غربی آسیا به کدام قاره ها متصل است؟ به قاره های آفریقا و اروپا متصل است.
۳. دریاها و اقیانوس های مهمی را که در منطقه جنوب غرب آسیا قرار دارند، را نام ببرید؟ دریای مدیترانه، اقیانوس هند، دریای عمان، دریاچه خزر، دریای سرخ، دریای سیاه، خلیج فارس
۴. دو کشور وسیع منطقه جنوب غربی آسیا کدام اند؟ عربستان و ایران.
۵. برای هر یک از انواع آب و هوا، شهر یا منطقه ای در آسیای جنوب غربی پیدا کنید و بنویسید:
آب و هوای گرم و خشک: دشت لوت، دشت کویر و عربستان.
آب و هوای گرم و شرجی: سواحل خلیج فارس و دریای عمان.
آب و هوای مدیترانه ای: سواحل دریای مدیترانه (لبنان، فلسطین).
آب و هوای سرد کوهستانی: رشته کوه های البرز، زاگرس و قفقاز.

۶. با توجه به نمودار، سه مورد از پرجمعیت ترین کشورهای منطقه را نام ببرید.

پاکستان ۱۸۰ میلیون

ایران ۸۰ میلیون

ترکیه ۸۰ میلیون

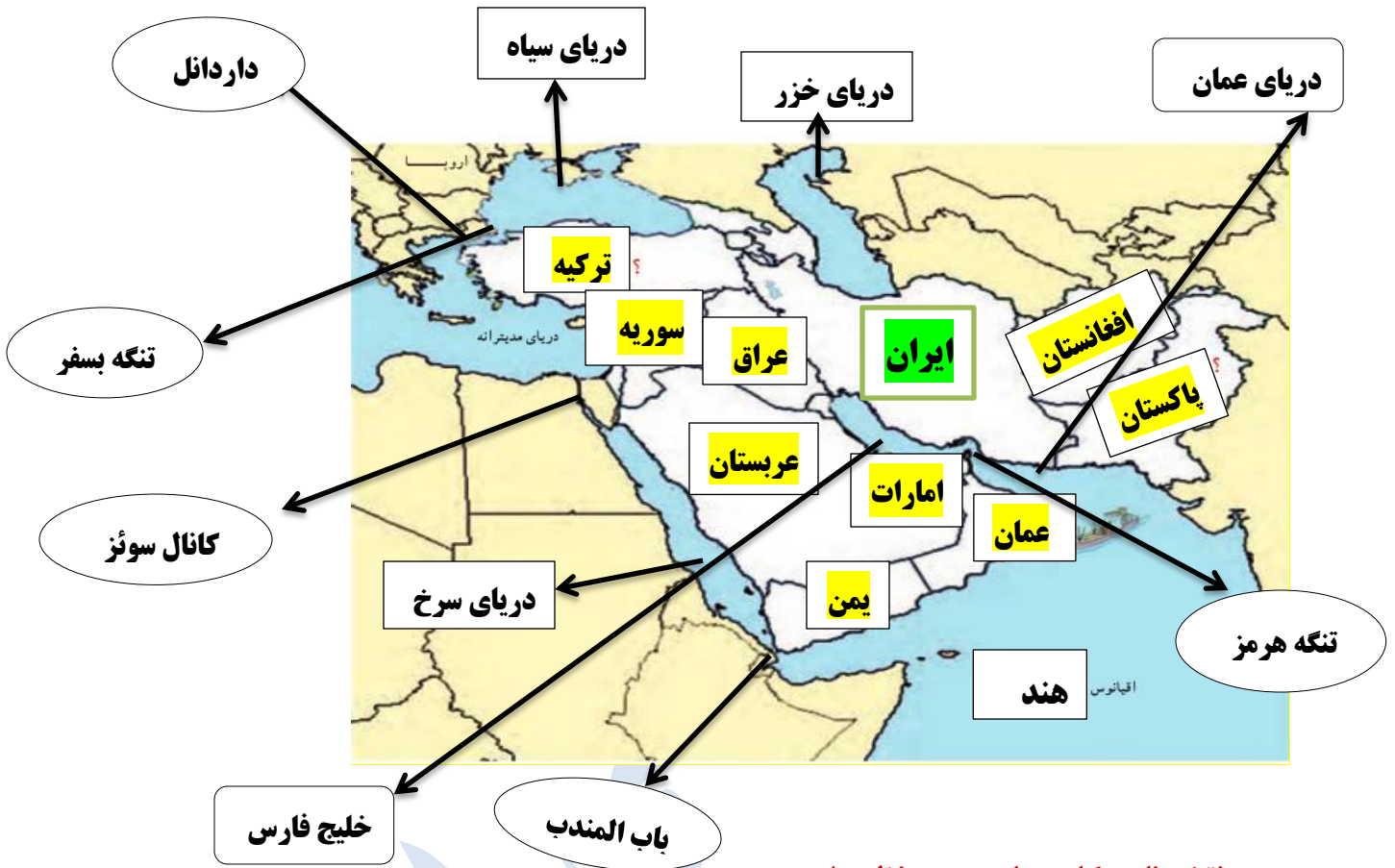
۷. از هر گروه زبانی در منطقه آسیای جنوب غربی، یک کشور مثال بزنید. فارسی: ایران
عربی: عراق، ترکی: ترکیه، اردو: پاکستان.

۸. به نظر شما کشورهایی که اقتصاد آنها وابسته به نفت است، با چه مشکلاتی رو به رو می شوند؟
نبودن منابع جایگزین با توجه به محدودیت منابع نفتی، توجه کمتر به بخش های دیگر اقتصادی و کار آفرینی، وابستگی به صادرات و فروش نفت و عدم ثبات اقتصادی و افزایش تورم و بیکاری.

۹. کدام عوامل مردم منطقه آسیای جنوب غربی را به هم نزدیک تر می کند؟ بیش از ۹۰ درصد مردم این منطقه مسلمان هستند، اغلب کشورهای جنوب غرب آسیا دارای ذخایر نفت و گاز هستند، بیشتر مردم منطقه به زبان عربی صحبت می کنند، پیوندهای فرهنگی و تاریخی مردم منطقه.

۱۰. فکر می کنید چرا اقتصاد متکی بر دانش بر اقتصاد متکی بر فروش نفت خام برتری دارد؟ زیرا با اتکا به این دانش ما می توانیم خواسته ها و نیازهای کشور را از محل تولیدات داخلی تأمین کنیم و با ایجاد اشتغال از خروج مواد خام جلوگیری کنیم، ولی در اقتصاد وابسته به فروش نفت برای رفع نیازها مجبور به واردات از خارج هستیم و این یعنی وابستگی به کشورهای پیشرفته، که در شرایط جنگ یا تحریم دچار رکود یا شرایط بد اقتصادی می شویم.

۱۱. کاربرگه شماره (۱۳)

روی نقشه نام مکان های مورد نظر را بنویسید.

۱. نام دریاها و اقیانوس مهم منطقه

۲. نام تنگه های بسفر، داردائل، هرمز، باب المندب و کانال سوئز

۳. نام کشورهایی که با علامت ؟ مشخص شده است.

۴. کشور ایران را با رنگ سبز و بقیه کشورها را با رنگی دیگر نشان دهید.

۵. اگر یک کشتی بخواهد از دریای عمان به دریای مدیترانه و از آنجا به کشورهای اروپایی برود

باید از کدام دریاها و تنگه ها عبور کند؟ دریای عمان، تنگه باب المندب، دریای سرخ، کانال

سوئز، دریای مدیترانه.

۶. کشورهای نفت خیز: ایران، عراق، عربستان، کویت و قطر.

پاسخ فعالیت ها درس ۲۰

۱. چرا دسترسی به دریا و آب های آزاد اقیانوس ها تا این حد برای کشورها مهم است؟ زیرا ارزانترین وسیله حمل و نقل کالا و مسافر در جهان است، اهمیت ماهیگیری و موجودات آبی، وجود منابع عظیم نفت و گاز، سواحل دریا ها و اقیانوس ها یکی از عوامل جذب گردشگر و کسب درآمد است.

۲. علل کشمکش ها و جنگ ها در منطقه آسیای جنوب غربی را به طور خلاصه فهرست کنید. درگیری بر سر تسلط بر منابع نفت و گاز منطقه، تشکیل رژیم غاصب اسرائیل و اهدافی که به دنبال آن است، وابستگی سیاسی بعضی از کشورهای منطقه به قدرت های بزرگ، ایجاد پایگاه های نظامی توسط آمریکا و انگلستان و کشورهای قدرتمند در منطقه.

۳. اگر در منطقه به جای اختلاف ها، اتحاد و همکاری بین کشورها برقرار شود، چه پیامدهایی برای مردم منطقه دارد؟ باعث توسعه و همکاری روابط فرهنگی، اقتصادی، سیاسی، علمی و کاهش نفوذ کشورهای سلطه گر خواهد شد.

۴. کاربرد که شماره (۱۴)

الف) مقیاس عددی نقشه را بخوانید و معنی آن را بنویسید. سپس محاسبه کنید هر سانتی متر روی نقشه معادل چند کیلومتر روی زمین است؟ یعنی هر سانتی متر روی نقشه برابر با ۴۵۰۰۰۰۰ سانتی متر روی زمین است که این مقدار هر سانتی متر را معادل ۴۵ کیلومتر نشان می دهد.

ب) در صورتی که یک کشتی از بندر لنگه به ابوظبی برود، مسافران در سمت چپ خود کدام جزیره ها را مشاهده می کنند؟ با توجه به مقیاس نقشه، فاصله این دو بندر چند کیلومتر است؟ جزایر تنب بزرگ، تنب کوچک و ابوموسی. فاصله این دو بندر حدود ۲۲۵ کیلومتر است.

ج) اگر فردی از شهر لار در ایران به بندر چارک سفر کند چند کیلومتر طی می کند؟ ۹۰ کیلومتر.

د) اگر فاصله دو روستا روی نقشه ای ۱۰ سانتی متر باشد، در صورتی که مقیاس نقشه ۱:۲۵۰۰۰۰ باشد فاصله این دو روستا روی زمین چقدر است؟

سانتی متر روی نقشه	سانتی متر روی زمین
۱	۲۵۰۰۰۰
۱۰	X

کیلومتر ۲۵ $250000 \div 1000 = 250 \div 1000 = 25$ $\rightarrow 250000 \div 10 = 25000$ $10 \times 250000 = 2500000$

فاصله دو روستا روی زمین ۲۵ کیلومتر است.

ن) فاصله شهری تا ساحل دریا، روی زمین ۶۰ کیلومتر و روی نقشه ۵ سانتی متر است. مقیاس این نقشه را به دست آورید.

سانتی متر روی نقشه	سانتی متر روی زمین
۵ سانتی متر	۶۰ کیلومتر

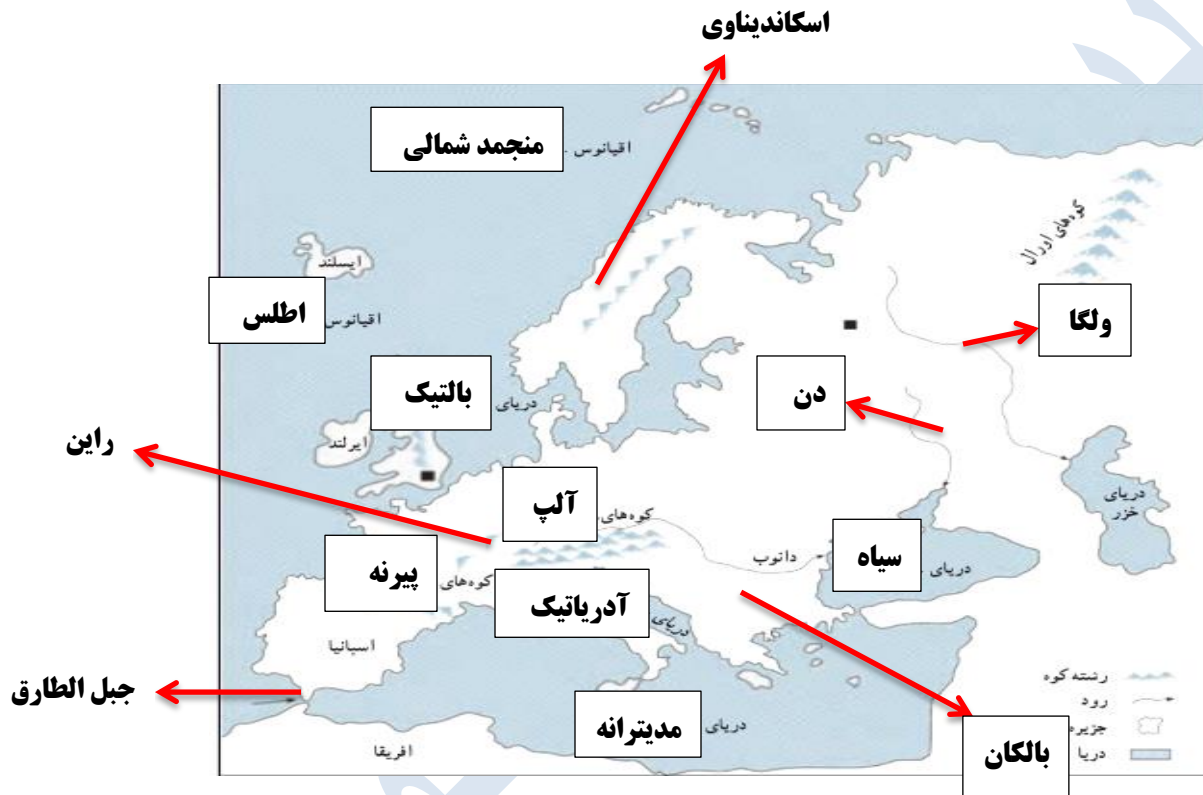
برای تبدیل کیلومتر به متر و سانتی متر به روش زیر عمل می کنیم:

$$60 \times 1000 = 60000 \times 100 = 6000000 \text{ سانتی متر}$$

مقیاس نقشه ۱:۱۲۰۰۰۰۰ می باشد.

پاسخ فعالیت ها درس ۲۱

۱. کاربردگه (۱۵)

۱. روی نقشه، نام مکان های مورد نظر را بنویسید.

الف) نام اقیانوس ها و دریاهای اطراف قاره اروپا

ب) نام رودهای ولگا، دُن و راین

ج) نام دو رشته کوه مهم اروپا : آلپ، پیرنه.

د) نام شبه جزیره اسکاندیناوی و شبه جزیره بالکان

و) نام تنگه ای که اروپا را از آفریقا جدا می کند؟ تنگه جبل الطارق

۲. حدس بزنید عکس های شماره ۳ و ۴ کدام مکان های گردشگری در اروپا را نشان می دهد؟

ونیز در ایتالیا

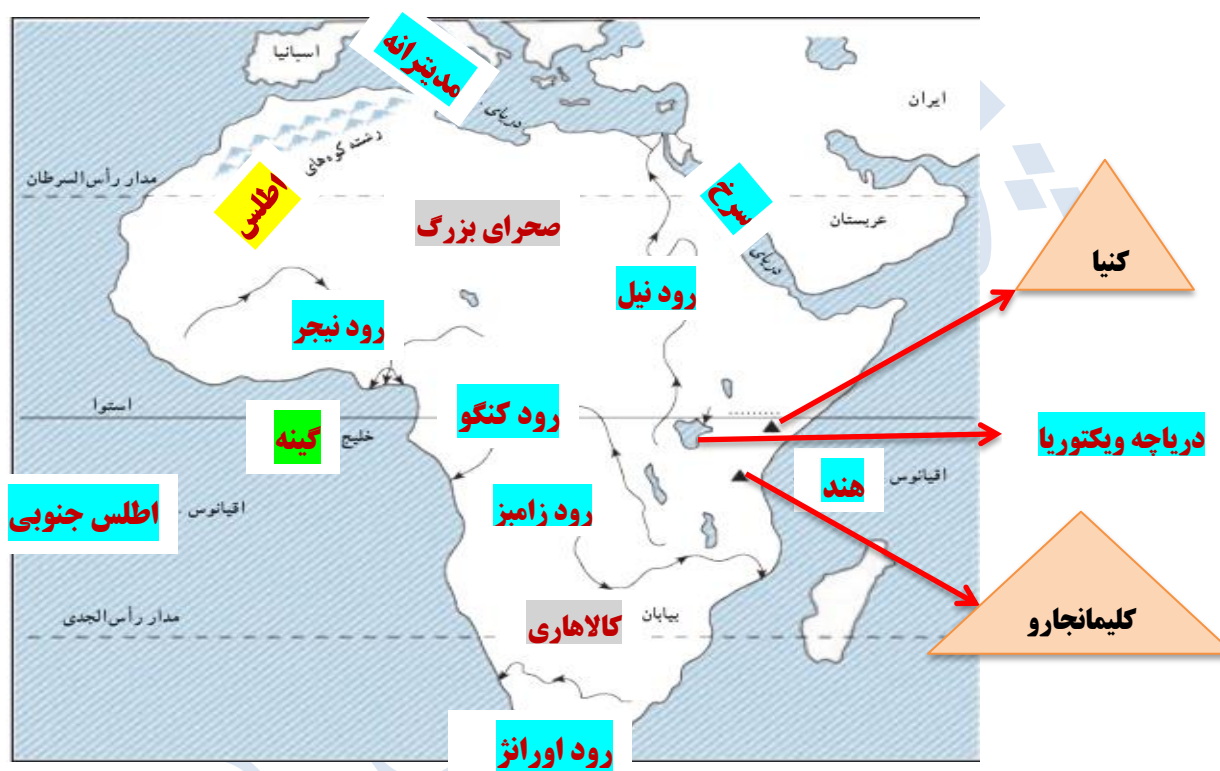

برج پیزا

۳. دلیل مشابهت بین بعضی بناهای اروپایی با بناهای اسلامی چیست؟ حضور هشتصد ساله مسلمانان در اروپا باعث به بار نشستن عمق فرهنگ، هنر و معماری اسلامی در این سرزمین شده است، اندلس یا همان اسپانیای امروزی حلقه اتصال فرهنگ و هنر اسلامی و غرب است، علاوه بر این در دوره های بعد، سفر اروپائیان به شرق و گزارش های جهانگردان از زیبایی های معماری اسلامی باعث الگوگیری معماران اروپایی شده است.

پاسخ فعالیت ها درس ۲۲

۱. کاربرد گه شماره (۱۶)

۱. نام اقیانوس ها و دریاهای اطراف قاره آفریقا

۲. نام رشته کوهی که در شمال غربی آفریقا قرار دارد

۳. نام دو قله بلند آفریقا

۴. نام بزرگ ترین دریاچه آفریقا

۵. نام رودهای مهم آفریقا

۶. نام صحرای بزرگ آفریقا و بیابان کالاهاری

۷. نام خلیجی در غرب آفریقا

۲. در جدولی ویژگی های طبیعی آفریقا و اروپا را مقایسه کنید؟

آفریقا	اروپا	ویژگی
فلاتی وسیع و کم ارتفاع است، کوه های بلند و جلگه های وسیع نسبت به اروپا وسعت کمی دارند. ناهمواری های شرق آن در نتیجه گسل ایجاد شده اند.	اروپا به دوبرخشی اروپای جوان و پیر تقسیم می شود و بخش وسیع آن را جلگه های پهناور فرا گرفته اند و جنوب آن شامل رشته کوه های بلند آلپ می شود.	ناهمواری
قاره ای گرم و بدون زمستان است.	اروپا آب و هوایی معتدل دارد.	آب و هوا
دارای رودخانه های پر آب است، اما بیشتر رودهای آن به علت آبخشها و تنداب ها قابل کشتیرانی نیستند.	دارای رودهای نسبتا پر آب و دائمی است که بیشتر آن ها قابل کشتیرانی است.	رودها
سواحل آفریقا صاف و بدون بریدگی است و برای ساخت بندر مناسب نیستند.	سواحل اروپا دارای بریدگی ها و خلیج های زیادی است که برای ایجاد بندر مناسب است.	سواحل

۳. الف) آیا ویژگی های طبیعی یک ناحیه مثل آب و هوا، رودها و ... بر فعالیت های انسان و زندگی او تأثیر دارد؟ چگونه؟ بله. زیرا تمامی فعالیت ها و نیازهای انسانی از تهیه خوراک و پوشاک و مسکن گرفته تا شیوه رفتارهای اجتماعی، خلیقات و تجارت همه از طبیعت تأثیر پذیرفته اند.

ب) به نظر شما ویژگی های طبیعی قاره اروپا برای فعالیت های انسانی مناسب تر است یا آفریقا؟ چرا؟ در کدام محیط انسان ها بیشتر باید تلاش کنند؟ اروپا. زیرا اروپا دارای آب و هوای معتدل، جلگه های وسیع و حاصلخیز، رودهای پر آب و قابل کشتیرانی و بارندگی فراوان است. مردم آفریقا برای سازگاری با طبیعت و گذران زندگی باید تلاش بیشتری انجام دهند.

ج) آیا انسان ها می توانند با مشکلات محیط طبیعی مقابله کنند و شرایط محیط را تحت کنترل خود دریاورند؟ بله. انسان می تواند با هر نوع شرایط کناریباید و بر شرایط سخت غلبه کند مانند مردم صحرای آفریقا که خود را با شرایط خشک و کم آب محیط سازگار کرده اند.

۴. الف) حدس بزنید تصویر (ا) کدام یک از جاذبه های گردشگری آفریقا را نشان می دهد؟

اهرام مصر و مجسمه ابوالهول

ب) چرا زیتون از محصولات مهم کشور مراکش است؟ زیرا کشور مراکش در سواحل دریای مدیترانه قرار دارد و زیتون نیز از محصولات ویژه آب و هوای مدیترانه ای است.

۵. از کاکائو چه استفاده هایی می کنیم؟ از کاکائو در تهیه ی انواع کیک، در انواع نوشیدنی و برای تزئین مواد غذایی مختلف و همراه با خامه (خامه شکلاتی) از پودر کاکائو، استفاده می شود.

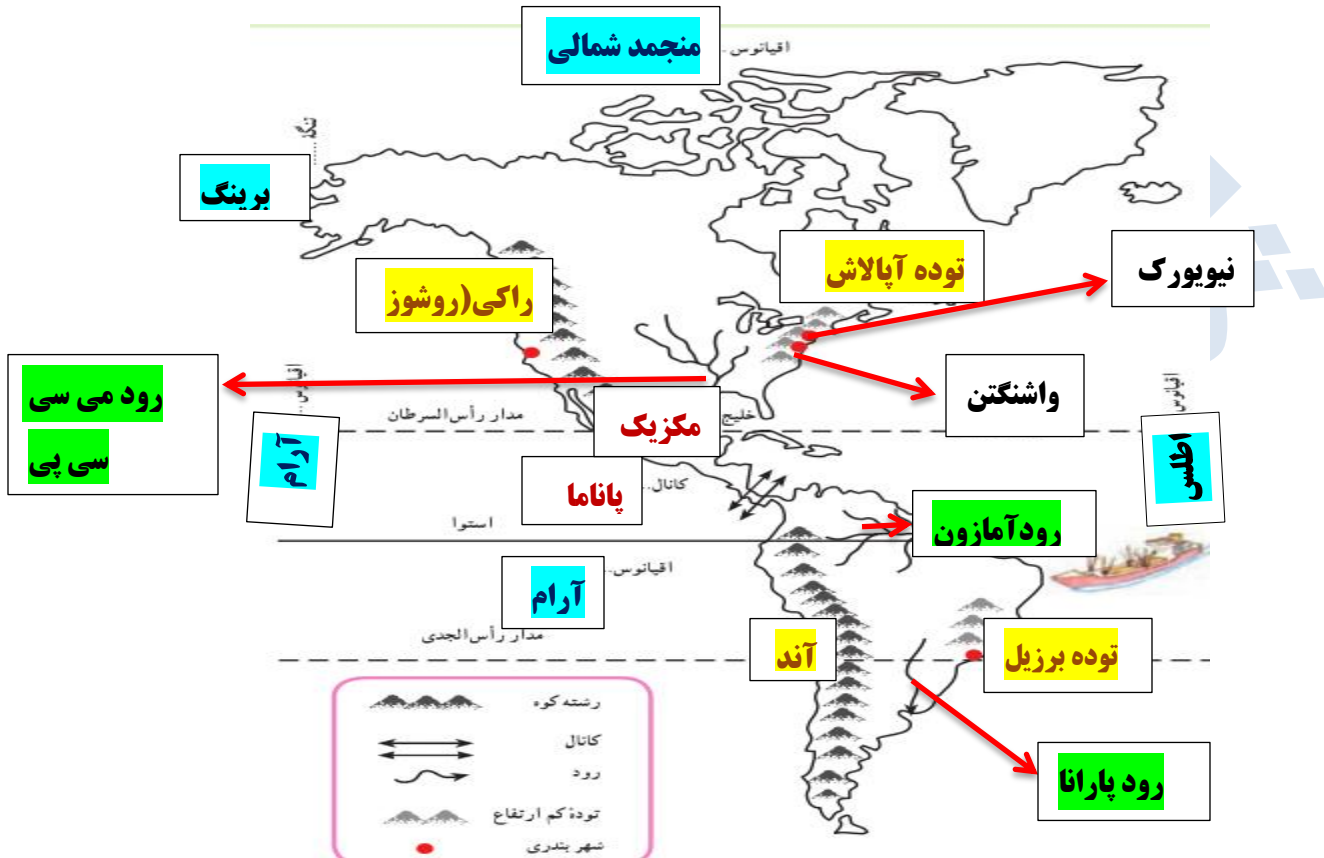
۶. کائوچو چیست و از آن چه استفاده هایی می شود؟ کائوچو از گیاهان خاصی گرفته می شود، در واقع بیش از ۴۰۰ نوع گیاه وجود دارد که از شیرابه آن ها مقادیر مختلفی کائوچو به دست می آید. کائوچو به دلیل خواص کشسانی فوق العاده برای ساخت انواع محصولات اعم از لوازم بیمارستانی، وسایل خانگی و اسباب بازی مورد استفاده قرار می گیرد. این ماده در صنعت نیز کاربردهای فراوانی دارد.

۷. جدولی رسم کنید و آفریقا و اروپا را در موارد زیر مقایسه کنید.

اروپا	آفریقا	
از قاره های کم وسعت جهان است.	بعد از آسیا دومین قاره وسیع جهان است	وسعت
نسبت به مساحتش جمعیت بسیار متراکمی دارد.	نسبت به وسعت خود جمعیت کمی دارد.	جمعیت
رشد جمعیت در اروپا کاهش یافته است.	رشد جمعیت بالاست.	رشد جمعیت
محصولات کشاورزی آن بیشتر ویژه آب وهوای معتدل است و به علت مکانیزه بودن و شیوه های علمی کشت میزان تولیدات بالاست. محصولات مانند انگور، زیتون و مرکبات.	محصولات کشاورزی آن متنوع است از محصولات گرمسیری و استوایی گرفته تا محصولات مدیترانه ای در آن به عمل می آید مانند: قهوه کاکائو، پنبه و... که بیشتر به روش سنتی کشت می شود.	محصولات کشاورزی
صنعت در آن پیشرفت زیادی کرده و از قطب های مهم صنعتی جهان است. و تولیدات صنعتی بخش مهمی از صادرات آن ها را تشکیل می دهد.	به دلیل سیاست های استعماری اروپائیان در صنعت رشد نکرده اند و بیشتر تأمین کننده مواد اولیه کشاورزی و معدنی برای کارخانه های کشورهای صنعتی هستند.	صنعت
منابع و مواد معدنی آن کمتر از آفریقا است.	از نظر منابع طبیعی و مواد معدنی، غنی است.	منابع طبیعی

پاسخ فعالیت ها درس ۲۳

۱. کاربرگه شماره (۱۷)

الف) نام تنگه ای که قاره آمریکا را از قاره آسیا جدا می کند؟ تنگه برینگ

ب) نام اقیانوس ها و خلیج ها: اقیانوس منجمد شمالی، اطلس، آرام، خلیج مکزیک.

پ) نام رودها و جلگه آمریکای شمالی: می سی سی پی و میسوری، جلگه می سی سی پی.

ت) نام رودها و جلگه های مهم آمریکای جنوبی: رود و جلگه آمازون، رود و جلگه پارانا.

ث) نام رشته کوه بلند و جوان آمریکای شمالی: رشته کوه راکی.

ج) نام رشته کوه بلند و جوان آمریکای جنوبی: رشته کوه آند.

چ) نام توده کم ارتفاع قدیمی آمریکای شمالی: توده آپالاش.

ح) نام توده کم ارتفاع قدیمی آمریکای جنوبی: توده برزیل.

خ) محل شهرهای واشنگتن و نیویورک.

د) نام کانال معروفی که دو اقیانوس را به هم می پیوندد. کانال پاناما.

ر) فرض کنید روی نقشه... کدام مسیر کوتاه تر است؟ چرا؟ از طریق کانال پاناما، زیرا کشتی ها

برای عبور از اقیانوس اطلس به اقیانوس آرام مجبور نیستند آمریکای جنوبی را دور بزنند.

۲. کدام بخش از آب و هوا و پوشش گیاهی قاره آمریکا عیناً مانند آفریقا است؟ چرا؟ آمریکای

مرکزی و جنوبی؛ زیرا هر دو نزدیک به خط استوا هستند و آب و هوا و پوشش های گیاهی مشابهی

دارند.

۳. رود آمازون به کدام اقیانوس می ریزد؟ این رود در کدام کشور آمریکای جنوبی جریان

دارد؟ به اقیانوس اطلس می ریزد و در کشور برزیل جریان دارد.

۴. همفکری کنید و به طور گروهی با ترسیم یک جدول مقایسه ای، مختصراً پاسخ دهید.

الف) آمریکای شمالی و جنوبی از نظر ویژگی های طبیعی چه شباهت هایی دارند؟ چه تفاوت

هایی دارند؟

ویژگی های طبیعی	آمریکای شمالی	آمریکای جنوبی
شباهت	هر دو دارای جلگه های وسیع، رودهای پر آب، رشته کوه های بلند در سمت غرب و توده های کم ارتفاع و قدیمی در سمت شرق می باشند.	
تفاوت	به علت نزدیکی به قطب شمال دارای آب و هوای سرد قطبی و بخش هایی از آن دارای آب و هوای معتدل است.	دارای آب و هوای گرم و مرطوب استوایی و جنگل های انبوه است.

ب) آمریکای شمالی و جنوبی از نظر دین، زبان و فرهنگ چه تفاوت هایی دارند؟

آمریکای جنوبی	آمریکای شمالی	دین، زبان، فرهنگ
بیشتر مردم پیرو مذهب کاتولیک هستند، فرهنگ لاتین و زبان مردم اسپانیایی و پرتغالی می باشد.	بیشتر مردم پیرو مذهب پروتستان هستند، فرهنگ آنگلو ساکسون و زبان مردم انگلیسی می باشد.	تفاوت

پ) آمریکای شمالی و جنوبی از نظر اقتصادی چه تفاوت عمده ای دارند؟

آمریکای جنوبی	آمریکای شمالی	اقتصاد
از نظر اقتصادی رشد زیادی نکرده، اغلب تولیدکننده و صادرکننده مواد اولیه و صنعتی و محصولات کشاورزی هستند و اوضاع اقتصادی خوبی ندارند.	از نظر اقتصادی و صنعتی بسیار پیشرفته است، دارای کشاورزی صنعتی و تجاری هستند، تولیدکننده و صادرکننده تجهیزات صنعتی، صنایع غذایی و ... هستند.	تفاوت

۵. دو کشور وسیع قاره آمریکای شمالی کدام اند؟ چند کشور از آمریکای مرکزی و جنوبی نام

ببرید.

آمریکای شمالی: کشور کانادا و ایالات متحده امریکا.

آمریکای مرکزی: پاناما، کوبا، مکزیک و کاستاریکا.

آمریکای جنوبی: آرژانتین، برزیل، اروگوئه و شیلی.

۶. تصویر شماره (۱) کدام جاذبه گردشگری آمریکا را نشان می دهد؟

آبشار نیاگارا

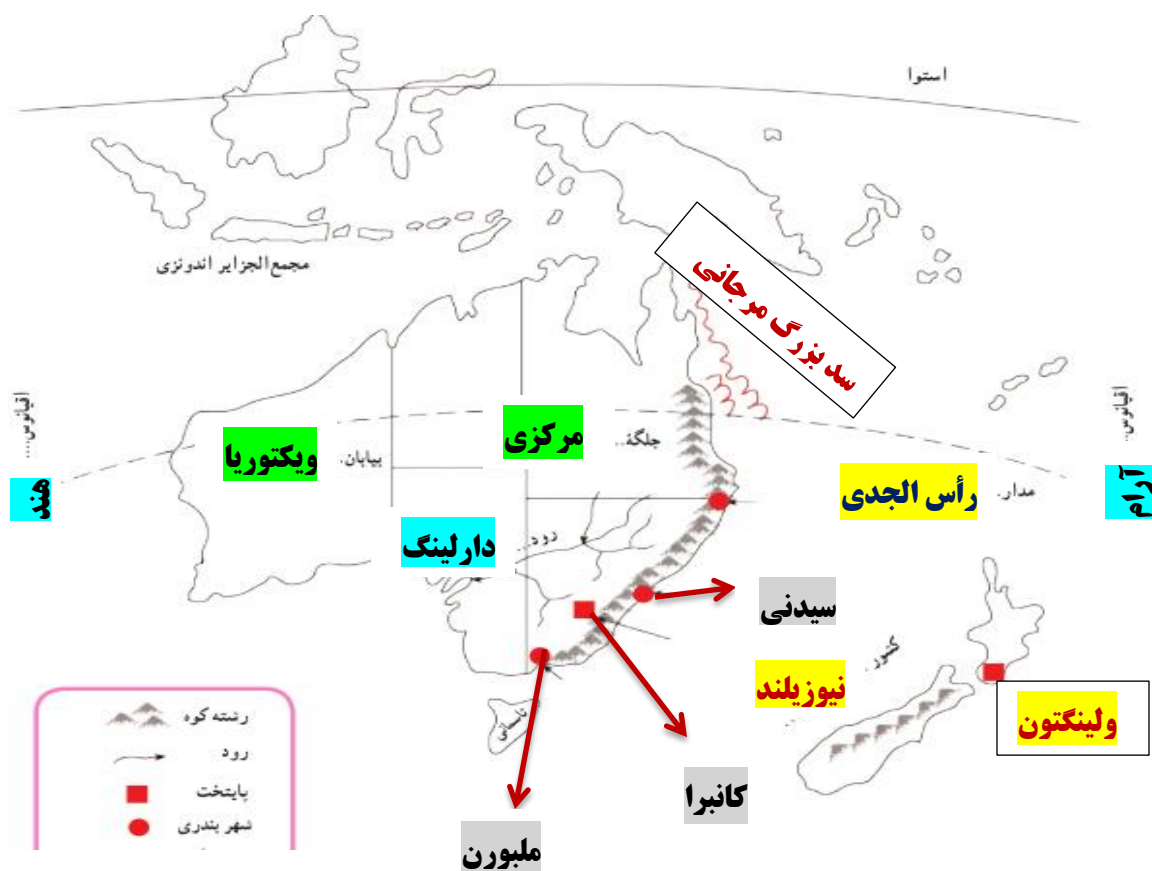
۷. به نظر شما مهاجرت متخصصان و دانشمندان یک کشور به کشور دیگر، چه نتایج و پیامدهایی برای دو کشور مبدأ و مقصد دارد؟ مهاجرت متخصصان و دانشمندان (فرار مغزها) یک کشور می تواند ضربه سنگینی را بر پیکر اقتصاد یک کشور وارد کند، آن ها با پول و امکانات کشور خودشان تحصیل می کنند و بعد از مهاجرت دانش، تخصص و مهارت خود را به جای مردم کشورشان در اختیار کشورهای صنعتی (مقصد) قرار می دهند و موجب عقب ماندگی کشور خود و پیشرفت و توسعه کشورهای مقصد می شوند.

۸. آمریکا امروز مبلغی حدود پانزده هزار میلیارد دلار بدهکار است این افول و مشکلات آمریکا در سال های اخیر، از چه عواملی می تواند سرچشمه گرفته باشد؟ نابرابری توان اقتصادی ایالت های آمریکا؛ افزایش حاشیه نشینی، فقر و بی خانمانی؛ تشدید بی عدالتی ها در جامعه آمریکا و افزایش اعتراضات تبعیض نژادی.

پاسخ فعالیت ها درس ۲۴

۱. چند جزیره در اقیانوسیه نام ببرید. تاسمانی، فیجی، ساموا، تونگا، گوام، ماریانا، سلیمان.
۲. قاره استرالیا و اقیانوسیه در کدام نیمکره قرار دارد؟ نیمکره شمالی یا نیمکره جنوبی؟ چرا؟
نیمکره جنوبی، زیرا در جنوب خط استوا قرار دارد.
۳. استرالیا از اطراف به کدام اقیانوس ها مربوط می شود؟ از شرق به اقیانوس آرام و از غرب به اقیانوس هند.
۴. رشته کوه های نسبتاً مرتفع در کدام سمت استرالیا و به موازات ساحل کدام اقیانوس کشیده شده اند؟ در شرق و به موازات اقیانوس آرام.
۵. در نیمه غربی استرالیا چه نوع ناهمواری وجود دارد؟ فلات غربی و بیابان بزرگ ویکتوریا.
۶. جلگه مرکزی استرالیا از آبرفت کدام رود، پدید آمده است؟ این رود به کجا می ریزد؟ رود دارلینگ که به خلیج بزرگ استرالیا می ریزد.
۷. پهناورترین بیابان استرالیا چه نام دارد؟ بیابان بزرگ ویکتوریا.

۸. کاربرد شماره (۱۸)

- الف) نام اقیانوس های اطراف استرالیا: اقیانوس آرام، اقیانوس هند.
- ب) نام رود، جلگه و بیابان مشخص شده: رود دارلینگ، جلگه مرکزی، بیابان ویکتوریا.
- پ) نام کشور جزیره ای که در منطقه اقیانوسیه واقع است و پایتخت آن: نیوزیلند، ولینگتون.
- ت) نام پایتخت و دو بندر مهم استرالیا: کانبرا، سیدنی و ملبورن.
- ث) نام مدار فرضی که از استرالیا عبور می کند. رأس الجدی.
- ج) محل سد بزرگ مرجانی استرالیا: در شمال شرقی استرالیا.

۹. چند مورد از شباهت‌ها و تفاوت‌های طبیعی، اقتصادی، و... استرالیا و نیوزیلند را بیان کنید.

طبیعی: استرالیا سرزمینی هموار است ولی نیوزیلند کشوری کوهستانی است.

اقتصادی: استرالیا و نیوزیلند هر دو از کشورهای پیشرفته صنعتی در جهان می‌باشند.

جمعیتی: هر دو جمعیت کمی دارند و اکثر آن‌ها از مهاجرین اروپایی هستند.

فرهنگی: زبان رسمی هر دو کشور انگلیسی است و پیرو دین مسیحی هستند.

۱۰. چرا نام رشته کوه‌های آلپ جنوبی یا برخی شهرها و مناطق استرالیا و نیوزیلند با مکان‌ها و

نواحی اروپا هم نام است؟ چون این قاره توسط اروپائیان کشف شده و اکثریت جمعیت استرالیا و

نیوزیلند را مهاجران اروپایی تشکیل می‌دهد و این مناطق توسط این مهاجرین نام گذاری شده و

در انتخاب نام، بیشتر از نام‌های مناطق و شهرهای کشور خودشان بهره گرفته اند.

انسان همچون رودخانه است، هرچه عمیق تر باشد، آرام تر است.

مانا باشید. پروانه قلی پور

دبیر مطالعات ناحیه ۲ خرم آباد